

GES	Journal of Geography and Environmental Studies, 11 (42), Summer 2022 https://ges.iaun.ac.ir ISSN: 2008-7845 20.1001.1.20087845.1401.11.42.4.3
-----	---

Research Article

Explain Participatory Planning with a Sustainable Development Approach, Case Study: Shahinshahr City

Fadaei, Mehdi

PhD Student, Department of Geography and Urban Planning, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran

Almodaresi, S.Ali (Corresponding Author)

Associated Professor, Department of Geography, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran
 slmodaresi@yahoo.com

Gandomkar, Amir

Associated Professor, Department of Geography, Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabd, Iran

Zakerian, Malihe

Assostant Professor, Department of Geography, Meybod Branch, Islamic Azad University, Meybod, Iran

Abstract

Solving the problems and problems of Shahinshahr in the economic, social and environmental fields will be possible only in the shadow of the conscious participation of the citizens in managing the affairs of the cities. The purpose of this study is to explain participatory planning with a sustainable development approach in Shahinshahr. This research is descriptive-analytical in terms of purpose, applied and developmental method and method. The statistical population of the study in this study includes all citizens of Shahinshahr with a population of 173329 people and the sample size was selected based on Cochran's formula to 383 people. The research tool includes a questionnaire of 44 questions in eight variables (leisure, social trust, urban payments, urban elections, tendency to participate in urban affairs, tendency to participate in neighborhood affairs, individual perspective and feeling of powerlessness). The formal and structural method has been approved and its reliability has been confirmed based on Cronbach's alpha at the rate of 0.86. The collected data were analyzed based on SPSS software and t-test, Kolmogorov-Smirnov and Friedman tests and structural equation path analysis and confirmatory factor analysis in AMOS software. Accordingly, the main question of the present study is what is participatory planning with a sustainable development approach in Shahinshahr? The results showed that the leisure index on participatory planning with sustainable development approach, social trust on participatory planning with sustainable development approach, payments on participatory planning with sustainable development approach, elections on participatory planning with sustainable development approach, neighborhood affairs Participatory planning with sustainable development approach, urban affairs have influenced participatory planning with sustainable development approach, individual perspective on participatory planning with sustainable development approach and feeling of powerlessness have affected participatory planning with sustainable development approach.

Keywords: Planning, participatory planning, sustainable development, Shahinshahr city.

Citation: Fadaei, M, Almodaresi, S.A., Gandomkar, A., Zakerian, M. (2022) Explain Participatory Planning with a Sustainable Development Approach, Case Study: Shahinshahr City, Journal of Geography and Environmental Studies, 11 (42), 58-71. Dor: 20.1001.1.20087845.1401.11.42.4.3

Copyrights:

Copyright for this article is retained by the author (s), with publication rights granted to Journal of Geography and Environmental Studies. This is an open – access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

مقاله پژوهشی

تبیین برنامه ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار، مطالعه موردی: شهر شاهین شهر

مهدی فدائی

دانشجوی دکتری تخصصی جغرافیا و برنامه ریزی شهری، گروه جغرافیا، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران

سید علی المدرسی *

دانشیار، گروه جغرافیا، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران

امیر گندمکار

دانشیار، گروه جغرافیا، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران

ملیحه ذاکریان

استادیار، گروه جغرافیا، واحد میبد، دانشگاه آزاد اسلامی، میبد، ایران

چکیده

حل مسائل و مشکلات شهر شاهین شهر در زمینه اقتصادی، اجتماعی و محیطی تنها در سایه مشارکت آگاهانه شهروندان در اداره امور شهرها میسر خواهد بود. هدف از پژوهش حاضر تبیین برنامه ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار در شهر شاهین شهر می‌باشد. این پژوهش، از لحاظ هدف از نوع کاربردی و توسعه‌ای و روش انجام آن توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری مورد پژوهش در این تحقیق شامل کلیه شهروندان شهر شاهین شهر با جمعیت ۱۷۳۳۲۹ نفر می‌باشد و حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران به تعداد ۳۸۳ نفر انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه ۴۴ سؤال در هشت متغیر (اوقات فراغت، اعتماد اجتماعی، پرداخت‌های شهری، انتخابات شهری، گرایش به مشارکت در امور شهری، گرایش به مشارکت در امور محله، دیدگاه فردی و احساس بی‌قدرتی) می‌باشد که روایی آن به شیوه صوری و سازه‌ای مورد تأیید واقع شده و پایایی آن نیز بر اساس آلفای کرونباخ به میزان ۰/۸۶ مورد تأیید واقع شده است. داده‌های گردآوری شده براساس نرم افزار SPSS و آزمون‌های تی تست، کولموگروف-اسمیرنف و فریدمن و تحلیل مسیر معادلات ساختاری و تحلیل عاملی تاییدی در نرم افزار AMOS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. بر این اساس سوال اصلی پژوهش حاضر این است که برنامه ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار در شهر شاهین شهر چگونه می‌باشد؟ نتایج نشان داد که شاخص اوقات فراغت بر برنامه ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار، اعتماد اجتماعی بر برنامه ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار، پرداختی‌ها بر برنامه ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار، انتخابات بر برنامه ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار، امور محله بر برنامه ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار، امور شهری بر برنامه ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار و احساس بی‌قدرتی بر برنامه ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار اثرگذار بوده است.

کلمات کلیدی: برنامه ریزی، برنامه ریزی مشارکتی، توسعه پایدار، شهر شاهین شهر.

تاریخ ارسال: ۱۴۰۰/۰۸/۰۷

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۰۹/۱۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۰۱

مقدمه

مشارکت شهروندان در طراحی، اجرا و ارزیابی برنامه‌های شهری به خصوص در حوزه خدمات و محیط زیست شهری یک اصل اساسی در مدیریت شهری قلمداد می‌شود و در جامعه مدرن شهروندان باید دارای حقوق و وظایف دو سویه باشند و به گونه‌ای آزاد و برابر در تصمیم‌گیری‌های سیاسی و روندهای جاری اجتماع سیاسی‌شان مشارکت کنند. مشارکت به عنوان شرکت آگاهانه و خودانگیخته (داوطلبانه) افراد در برنامه توسعه و یکی از ارکان اساسی توسعه شهری محسوب می‌شود. شکل‌گیری و استمرار این فرآیند در جوامع شهری، متأثر از عوامل و شرایط بسیاری است (عظیمی آملی و سوداگر، ۱۳۹۴: ۳۶).

جلب مشارکت شهروندان در اداره شهر از نظر اقتصادی، فرهنگی-اجتماعی، زیست‌محیطی و کالبدی باعث افزایش همکاری‌های اجتماعی می‌شود که پایه‌های جامعه مدنی را تقویت می‌کند (اصغریور ماسوله، ۱۳۸۶: ۱۰۲). در واقع مشارکت مردم در روند تصمیم‌گیری شهری یکی از عناصر اصلی توسعه همه‌جانبه شهری بوده و افزایش مشارکت مردم در امور شهری می‌تواند در ایجاد تعادل شهری نقش ارزنده‌ای را ایفا نماید (شربت‌ی، ۱۳۹۷: ۱۶۱). در این میان مشارکت در شهرهای میانی و تازه توسعه یافته همچون شهر شاهین شهر از اهمیت بسیار زیادی برخوردار بوده است چرا که به عنوان زیربنا و پایه برای مشارکت‌های آتی مطرح می‌باشد. در واقع مشارکت در همه زمینه‌های زندگی اعم از سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی وجود دارد و نقطه عطف در مفهوم مشارکت داوطلبانه و ارادی بودن آن در عرصه‌های فوق می‌باشد. انواع مشارکت بر اساس نیازها و تمایلات انسانی شکل می‌گیرد و اصل اساسی در این مقوله می‌تواند برابری انسان‌ها باشد. امروزه مشارکت اجتماعی در شهر شاهین شهر از عوامل اصلی و کلیدی شهروندی است اما آن چه در مشارکت اهمیت بیشتری دارد هدفمند بودن مشارکت در اشکال گوناگون می‌باشد. انسان‌ها برای دستیابی به اهداف و به ثمر رساندن برنامه‌ها و ایده‌ها نیازمند این هستند که با برنامه‌ای خاص و هدف‌دار عمل نمایند، به دلیل پیچیده‌تر شدن امور در جوامع امروزی به خصوص در شهر شاهین شهر که به سرعت در حال گذر و توسعه فضای کالبدی و اجتماعی می‌باشد، تحقق هدف‌ها به تنهایی یا به صورت فردی امری مشکل بوده و نیازمند همگرایی و مشارکت افراد با همدیگر است. افراد با کمک یکدیگر، در قالب کارگروهی به راحتی می‌توانند به اهداف خود دست پیدا کنند لذا برای این موضوع داشتن آگاهی از مزایای مشارکت می‌تواند به تحقق این امر کمک کند. مردم با علم به این که دستیابی به اهداف در قالب کارگروهی سریع‌تر میسر می‌شود به سمت مشارکت، بیشتر تمایل پیدا می‌کنند. شهروندان با توجه به نقش محدودده شهر شاهین شهر می‌توانند به روش‌های متفاوتی باعث مشارکت در توسعه شهری یا عدم آن شوند. شاخص‌های مطرح شده در بالا عوامل بالفعل و بالقوه و موانعی که در محدوده وجود دارد و ملاک انتخاب می‌باشد را با همکاری مردم و افزایش مشارکت تا حد بسیاری حل می‌نماید و مشکلات اقتصادی، اجتماعی و... که به نظر سخت می‌آید را آسان می‌کند. هم‌چنین مهاجرت از سایر شهرستان‌ها به این شهر که موجب گسترش شهر (توسعه فیزیکی) و ایجاد محلات حاشیه‌ای شده است، توسعه شهر را به چالش کشیده است که این موضوع، مسائل متعددی را به وجود آورده است. طبیعتاً تعاملات قوی اجتماعی گذشته و حس همبستگی آن زمان به هیچ وجه نمی‌تواند ضمانت اجرایی برای زمان‌های آتی باشد. مشارکت اهالی محله‌های شهر در امور مرتبط با محیط سکونت آن‌ها، نوعی توانمندسازی آن‌ها در قالب یک مهارت به منظور برعهده گرفتن مسئولیت بیشتر است. این امر به پذیرش و حمایت از پروژه‌های شهری و موفقیت مسئولین و مجموعه مدیریت شهری می‌انجامد. در واقع امروزه اهمیت نقش مردم و مشارکت آن‌ها در حرکت به سمت توسعه شهری مشهود و مؤثر است و به عنوان یک مسأله اساسی دارای اهمیت می‌باشد. بنابراین لازم است که مشارکت در شهرهای مختلف به خصوص در محدوده استقرار شهر شاهین شهر به صورت منسجم سنجیده شود تا بر مبنای آن نکات مهم و حائز اهمیت در موفقیت مشارکت در بحث توسعه پایدار و ابعاد در بردارنده آن

دسته‌بندی و در مناطق دیگر به صورت تجربه‌ای موفق به کار گرفته شود، بر همین اساس مهمترین سؤال پژوهش این است که شاخص‌های مؤثر و میزان تأثیرگذاری هر یک از آن‌ها بر برنامه‌ریزی مشارکتی شهروندان با رویکرد توسعه پایدار چه می‌باشند؟

مبانی نظری

با گسترش معنای مشارکت و راه یافتن آن به تمام عرصه‌های زندگی، امروزه سخن از آن است که همه مردم در تعیین سرنوشت خویش دخالت آگاهانه و واقعی پیدا کنند. در کشور ما مفهوم مشارکت پدیده‌ای تازه تلقی نمی‌شود و در قالب‌های سنتی خود نظیر همیاری و یاریگری سابقه‌ای طولانی در حیات اجتماعی مردم دارد (عسگری، ۱۳۹۸: ۳۶). نتایج تحقیقات وسیع و گسترده جامعه‌شناختی دال بر این امر است که برنامه‌ریزی‌های شهری تمرکزگرا دیگر قادر به حل مسائل پیچیده‌تر و گسترده‌تر کلان‌شهرها نیستند. بر این مبنا شاهد گرایش هر چه بیشتر مدیریت شهری و اندیشمندان جامعه‌شناسی شهری به برنامه‌ریزی محلی، مشارکتی و از پایین به بالا در قیاس با نوع سنتی برنامه‌ریزی دستوری و از بالا به پایین هستیم. تمرکززدایی و محله‌گرایی در واقع واگذاری امور محله‌ای به مردم همان محله است. ایجاد واحدهای محله‌ای موجب ارتقا و کارآمدی نظام مدیریت شهری و تسهیل در اداره امور شهر و صرفه‌جویی‌های وسیع اقتصادی در دراز مدت خواهد شد (زیاری و همکاران، ۱۳۸۸: ۳۹). مشارکت شهروندان نقش محوری در پایداری محلات شهری دارد و البته این مشارکت پایان و حد و سقفی ندارد و می‌تواند روز به روز در یک جامعه تعمیق یابد. سطوح مختلف مشارکت شهروندی را به صورت زیر می‌توان دسته‌بندی کرد: ۱- عدم مشارکت ۲- مساوات طلبی نمایشی ۳- قدرت شهروندی (رفعیان، ۱۳۸۹: ۱۱). مشارکت و دخیل کردن شهروندان در روند تهیه و اجرای طرح‌های برنامه‌ریزی، ضامن موفقیت مدیریت شهری می‌باشد (کاظمیان، ۱۳۸۹: ۵۸).

امروزه مشارکت یکی از مفاهیم عمده و اصلی توسعه پایدار به شمار می‌رود. مدیران و برنامه‌ریزان شهری همواره سعی کرده‌اند تا با جلب مشارکت‌های مردمی به اهداف خود در زمینه اجرای طرح‌ها و برنامه‌ها به بهترین نحو ممکن نائل آیند. لذا شناسایی الزامات، چالش‌های فراروی توسعه پایدار شهری و همچنین جستجوی راهکارهایی برای برطرف کردن آن‌ها باید از ضرورت‌های برنامه‌های کنونی توسعه شهری باشد. رشد فزاینده ابعاد شهرنشینی و پیچیدگی ماهیت مسائل شهری موجب شده است تأکید و توجه مدیران و برنامه‌ریزان شهری بیش از هر زمان دیگر به سطوح پایین‌تر و ابعاد ملموس زندگی شهروندان معطوف گردد. از این رو، امروزه مشارکت مردم در فرایند مدیریت شهری به شدت مرکز توجه قرار گرفته است (نصیری، ۱۳۹۹: ۶). در مدیریت شهری نوین و در جهانی که به طور فزاینده‌ای به سمت شهری شدن گام بر می‌دارد، مشارکت شهروندی جایگاه والایی دارد که برای تحقق این مهم شهرداری‌ها باید مشارکت و دخیل کردن شهروندان در روند تهیه و اجرای طرح‌های برنامه‌ریزی که ضامن موفقیت مدیریت شهری می‌باشد را در برنامه‌های عملیاتی خود قرار دهند که می‌توان گفت شهرداری تهران در این حوزه پیش قدم و موفق بوده و توانسته اقدامات خوبی را انجام دهد. جایگاه مشارکت شهروندی در برنامه‌ریزی شهری و همچنین تشریح مفاهیم مشارکت در این زمینه مهم است (بشیرزادگان، ۱۳۸۹: ۴۷). مشارکت فرآیندی همه‌جانبه است که همه مردم و گروه‌ها در آن فعال و درگیر می‌شوند. مشارکت از نظر آبهوف و کوهن^۱ به معنای شرکت افراد در تصمیم‌گیری، اجرا، ارزشیابی، تقسیم منافع حاصل از آن به افراد است بر اساس نظریه اچ.تی.تری همه افراد با یک سهم معین از منافع باید در مشارکت سهم داشته باشند (رجب زاده نیارق و معصومی، ۱۳۹۹: ۱). به نظر مارشال، شهروندی پایگاهی است که به تمامی افرادی که عضو تمام عیار اجتماع هستند داده شده است. این افراد همگی دارای جایگاه برابر و حقوق، وظایف و تکالیف متناسب با این پایگاه هستند. حقوق و وظایف شهروندی نیز به موجب قانون تثبیت و حمایت می‌شود (نجاتی، ۱۳۸۰: ۹).

نظریه‌های مشارکت شهروندی

نظریه‌های متعددی در زمینه برنامه‌ریزی مشارکتی و شهرسازی مشارکتی از نیمه دوم دهه ۱۹۶۰ به این سو مطرح گردیده است. ملاک انتخاب این نظریه‌ها، میزان نوآوری و خلاقیت و استحکام نظری و تاثیرگذاری بر نظریه‌های بعدی می‌باشد.

نظریه مشارکتی جان ترونو:

در فرایند تحول نظریات مربوط به نقش مردم و دولت در امر توسعه که توسط سازمان ملل متحد و کارشناسان آن سازمان نظریه پردازی شده است، به تشکیل سازمان‌های محلی توسط اجتماعات محلی تاکید شده است، تا این سازمان‌های غیر دولتی محلی نقش فعالی در توسعه و اداره امور محلی بر عهده گیرد (معصومی، ۱۳۹۰: ۴۷).

نظریه مشارکتی جیمز میجلی^۱:

میجلی بر اساس پاسخ دولت‌ها به مشارکت، آن را به چهار نوع تقسیم می‌کند:

۱- شیوه ضد مشارکتی

۲- شیوه مشارکت هدایت کننده

۳- شیوه مشارکت فزاینده

۴- شیوه مشارکت واقعی (گرانوتر^۲، ۲۰۱۲: ۳).

نظریه مشارکتی شری ارنشتاین^۳:

در اواخر دهه ۱۹۶۰ میلادی، نقش مشارکت شهروندان در جوامع بیش از پیش مورد توجه قرار گرفت. ارنشتاین مشارکت شهروندی را با تعبیر قدرت شهروندی بکار گرفت و در توضیح آن از نردبان مشارکت استفاده کرد (هیلی^۴، ۲۰۱۷: ۳۲۵).

نظریه مشارکتی اسکات دیویدسون:

اسکات دیویدسون^۵، گردونه مشارکت خود را برای بحث مشارکت شهروندی طراحی کرد. این گردونه، سطوح مختلفی از مشارکت را بدون این که ترجیحی برای هر یک قائل شود، ارائه می‌کند. در این مدل، تصمیم‌گیری تعاملی مستمر بین دولت و شهروندان صورت می‌گیرد (جورز و براون^۶، ۲۰۱۸: ۱۹۰).

نظریه مشارکتی دیوید دریسکل^۷:

وی معتقد است، مشارکت بر سه اعتقاد ذیل مبتنی است:

الف) توسعه، در وهله اول و پیش از همه، باید به نفع ساکنان محلی باشد.

ب) مردمی که در محدوده مورد برنامه ریزی زندگی می‌کنند، دقیق‌ترین اطلاعات را درباره آن محدوده دارند.

ج) مردمی که بیشترین تأثیرات را از تصمیمات می‌پذیرند، سهم بیشتری برای مشارکت در تصمیم‌گیری دارند (هیرست^۸، ۲۰۱۴: ۳۱).

نظریه میانجی‌گری:

این نظریه در تحقیقی که به سفارش دفتر معاون نخست وزیر بریتانیا در سال ۲۰۰۳ انجام شده مطرح گردیده است و حاوی مباحث عمیق و در عین حال کاربردی در زمینه برنامه‌ریزی مشارکتی است و در این رابطه، راهبرد میانجی‌گری را برای به حداکثر رساندن مشارکت پیشنهاد می‌کند (آزیتا، ۱۳۹۰: ۱۰۸).

1. James Mijley
2. Granovetter
3. Sherri Ernestein
4. Healey
5. Scott David Soun
6. Juarez, J. A., & Brown
7. David Driskle
8. Hirst

در زمینه پیشینه پژوهش می‌توان به موارد زیر اشاره داشت:

داخلی

شبانای و سعیدی (۱۳۹۹) در پژوهشی به بررسی نقش مشارکت مردمی در مدیریت شهری برای رسیدن به توسعه پایدار در شهر اصفهان اقدام کرده است که در نتیجه بین مشارکت فرهنگی شهروندان در برنامه‌ریزی شهری و توسعه پایدار شهری رابطه معناداری وجود دارد. بدین معنی که بین مشارکت فرهنگی و برنامه‌ریزی دقیق رابطه‌ای مستقیم و مثبت وجود دارد. برای تأیید و یا رد این فرضیه‌ها نیز از آزمون همبستگی استفاده شده است. مؤمن‌زاده و هاشمی (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی نگرش شهروندان به سرمایه اجتماعی شهرداری‌ها با تأکید بر شهرداری شاهین شهر اقدام کرده‌اند که نتایج پژوهش نشان می‌دهد که رابطه جنسیت و تحصیلات روی سرمایه اجتماعی شهرداری معنادار نبوده ولی سطوح مختلف تحصیلی پاسخگویان روی سرمایه اجتماعی معنادار بوده است. همچنین رابطه شغل و تحصیلات از سطح معناداری پایینی برخوردار بود ولی رابطه مشاغل به تفکیک روی سرمایه اجتماعی شهرداری‌ها در این پژوهش تأثیرگذار بوده است. امیری و همکاران (۱۳۹۵) در مقاله‌ای به فرهنگ‌سازی متقابل مدیران سازمان‌های شهری و نقش مشارکت‌های مردمی در توسعه اجتماعی محله‌های بندرعباس اقدام نموده است که نتایج بیانگر آن است که منفعل بودن شهروندان افزایش انتظارات مردم از شهرداری‌ها همسو بودن با دیگر نهادهای مردمی سایر کشورهای آسیایی و اقیانوسیه و اروپایی اشاره کرد. مافی و نامور (۱۳۹۵) در مقاله بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت اجتماعی شهروندان در توسعه و مدیریت شهری، مشارکت فعال و وفاق اجتماعی مؤثر افراد جامعه را یکی از مؤثرترین عوامل در توسعه ملی در کشورهای جهان سوم و در حال توسعه به شمار آورده‌اند و فقدان این مشارکت و وفاق اجتماعی را زمینه برخورد و اختلاف و متضاد در میان عملکردهای بخش‌های مختلف جامعه (خصوصی و عمومی) دانسته‌اند، همچنین بیان نموده‌اند که بایستی نگرش برنامه‌ریزان معطوف به افزایش نقش مشارکت‌های عمومی مردم در فرایند توسعه و به ویژه در زمینه‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی باشد. محمدی زاده کرمانی نژاد (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی مشارکت مردم و نهادهای جامعه مدنی در مسیر توسعه و امنیت جامعه بر پایه اصول پیشگیری از جرم اقدام کرده است که نتایج بیانگر آن می‌باشد که شکست رویکردهای انحصارطلبانه در مبارزه با انحرافات اجتماعی در جهت ایجاد امنیت و نظم عمومی موجب شده است که از حدود نیم قرن اخیر دولت‌ها به اتخاذ رویکردهای مشارکتی در سیاست جنایی خویش روی آورند این رویکرد که از آن به سیاست جنایی مشارکتی یاد می‌شود به معنای شرکت دادن مردم در مرحله مختلف نظام عدالت کیفری می‌باشد. حاجی محمد کاظمی (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی نقش سرمایه اجتماعی در افزایش مشارکت مردم در برقراری امنیت اجتماعی پایدار با تأکید بر پلیس جامعه محور اقدام کرده است که نتایج نشانگر آن می‌باشد که تحلیل رابطه سرمایه اجتماعی و عملکرد سازمان پلیس جامعه محور باید نقطه عزیمت را سطح تحلیل فعالیت‌ها، نگرش‌ها و عملکردهای شهروندان قرار دهیم، که این نقاط در جهت تقویت امنیت کلی، پایدار و نظم ملی مؤثر می‌باشد.

خارجی

بام^۱ (۲۰۲۰) در مقاله‌ای به بررسی فواید مشارکت شهروندان در شهر پرداخته است و نتیجه می‌گیرد که مشارکت این امکان را برای شهروندان فراهم می‌کند که خصوصیات فردی خود همچون اعتماد به نفس، احساس قدرت، دانش، توانایی حل مشکلات را در درون خود تقویت کنند. با گسترش روابط خود با سازمان و شرکت‌ها در برنامه‌ریزی‌ها به توسعه سازمانی و با بحث در مورد منافع مشترک خود، جامعه و حل اختلافات به توسعه اجتماعی کمک کنند که به تبع این امر باعث رشد و پیشرفت جامعه در حالت کلی می‌شود. لینگ هین لی^۲ (۲۰۱۵) در تحقیقی با عنوان مشارکت در راستای نوسازی شهری به مطالعه نحوه مشارکت مالکان شخصی و مردمان سرمایه‌گذار در امور شهری با تأکید بر شهر هنگ کنگ پرداخته است.

1. Baum

2. Link Hin Lee

وی به این نتیجه رسیده که دو مدل متفاوت مشارکت وجود دارد. اول اینکه طرح مشارکت به این مالکان و سرمایه گذاران (از طرف مسئولان شهری و دولتی) داده شود. دوم اینکه طرح‌های مشارکت از جانب مردم و سرمایه گذاران باشد. طرح اول هرچند که دارای سود بیشتری با در نظر گرفتن غرامت‌ها و... است مورد اقبال واقع نمی‌شود ولی برای طرح دوم همیشه میزان مشارکت مردم و سرمایه گذاران زیاد بوده است (لی، ۲۰۱۵: ۲۱). دوسا و همکاران^۱ (۲۰۱۱) نیز به تحلیل تأثیر پایگاه اجتماعی- اقتصادی خانواده‌های غرب آفریقا (SES)، بر میزان مشارکت در امور مناطق و حومه شهری و کشاورزی آن (UPA) در سه شهر مختلف پرداخته‌اند. به روش پیمایش و با حجم نمونه ۷۰۰ خانواده‌ای (۲۵۰ در شهر کانو و نیجریا، ۲۵۰ در بومبو و بورکینافاسو، ۲۰۰ در سیکاسو و مالی) به این نتایج رسیده‌اند که تفاوت معنی‌داری بین میزان مشارکت خانوارها و گروه‌های اجتماعی و اقتصادی وجود نداشته اما بین میزان مشارکت در امور شهری و کشاورزی حومه‌ای با تعداد خانوار ارتباط مثبت و معنی‌دار تأیید شده است. باید توجه داشت که منطقه محل تحقیق نیمه بیابانی بوده و قسمتی از شهر و حومه آن در منطقه محل تحقیق دارای باغداری و کشاورزی و نگهداری احشام هستند (دوسا و همکاران، ۲۰۱۱: ۵۶۹). پروسپر تسیکاتا^۲ در سال ۲۰۱۰ با عنوان ابعاد سایبری مشارکت شهروندان غنایی در کمپین ریاست جمهوری غنا در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود با روش تحلیل محتوا به بررسی ۸۲ عنوان خبری منتخب از میزان مشارکت شهروندان در امر انتخابات دو نامزد ریاست جمهوری سال ۲۰۰۸ پرداخته است. از چارچوب نظری هال استفاده کرده و مشارکت را در چهار بعد مجزا ساختار بندی نموده است. به این نتیجه رسیده که میزان نحوه مشارکت مردم ارتباط مستقیمی با ریشه‌های ساختاری و عشیرتی آن‌ها داشته است (تسیکاتا، ۲۰۰۸: ۱۱).

روش پژوهش

این پژوهش، از لحاظ هدف از نوع کاربردی و توسعه‌ای و روش انجام آن توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری مورد پژوهش در این تحقیق شامل کلیه شهروندان عادی شهر شاهین شهر با جمعیت ۱۷۳۳۲۹ نفر می‌باشد و حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران به تعداد ۳۸۳ نفر انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه ۴۴ سؤال در هشت متغیر (اوقات فراغت، اعتماد اجتماعی، پرداخت‌های شهری، انتخابات شهری، گرایش به مشارکت در امور شهری، گرایش به مشارکت در امور محله، دیدگاه فردی و احساس بی‌قدرتی) می‌باشد که روایی آن به شیوه صوری و سازه‌ای مورد تأیید واقع شده و پایایی آن نیز بر اساس آلفای کرونباخ به میزان ۰/۸۶ مورد تأیید واقع شده است (جدول ۱).

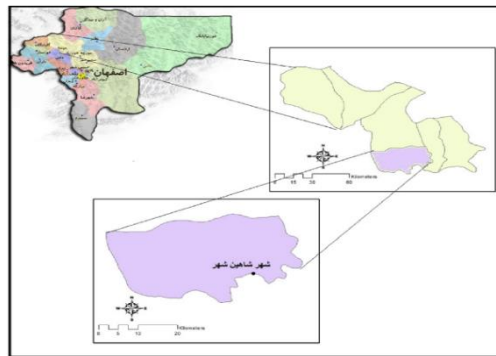
جدول (۱): متغیرهای مورد بررسی

متغیر	تعداد سؤالات	منبع
اوقات فراغت	۵	لی ^۳ (۲۰۱۵)
اعتماد اجتماعی	۵	لی (۲۰۱۵)
پرداخت‌های شهری	۵	هال و میدگلو ^۴ (۲۰۱۸)
انتخابات شهری	۵	بام ^۵ (۲۰۲۰)
گرایش به مشارکت در امور شهری	۷	لی (۲۰۱۵)
گرایش به مشارکت در امور محله	۵	هال و میدگلو ^۶ (۲۰۱۸)
دیدگاه فردی	۶	بام (۲۰۲۰)
احساس بی‌قدرتی	۶	هال و میدگلو (۲۰۱۸)

1. Dossa et al
2. Prosper Tsikata
3. Lee
4. Midglow
5. Baum
6. Hall and James midgloy

داده‌های گردآوری شده بر اساس نرم افزار SPSS و آزمون‌های، کولموگروف-اسمیرنف و تحلیل مسیر معادلات ساختاری در نرم افزار AMOS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

شهرستان شاهین شهر و میمه با مساحتی بالغ بر ۶۱۰۵ کیلومتر مربع از شمال به استان مرکزی، از شرق به شهرستان‌های کاشان، نظنز و برخوار، از جنوب به شهرستان اصفهان و از غرب به شهرستان‌های نجف آباد، خمینی شهر و گلپایگان محدود است. شاهین شهر به عنوان مرکز شهرستان محسوب شده. هسته اولیه این شهر روستایی به نام امیرآباد بوده است. این شهر در حد فاصل بین مدار ۳۲/۵۴ عرض شمالی از خط استوا و ۵۱/۳۷ طول شرقی از نصف النهار گرینویچ قرار گرفته است. شهر شاهین شهر همسایه شمالی شهر اصفهان و به عنوان شهری نوین در شمال اصفهان بزرگ می‌باشد که در شهرستان شاهین شهر و میمه قرار دارد. این شهر در سال‌های بسیار دور قبل از کاربری مسکونی به مزرعه امیرآباد شهرت داشته و دارای کاربری کشاورزی بوده و یکی از مزارع تحت مالکیت آقا محمد خان برومند، از خوانین منطقه تاریخی گز برخوار بوده است. شاهین شهر را می‌توان اولین شهر جدید و از پیش طراحی شده در ایران نامید که در ۱۹ کیلومتری شمال شهر اصفهان و میان آزاد راه معلم و بزرگراه آزادگان و حد فاصل منطقه بختیاردشت و امیرآباد که از دو جهت جاده اصفهان را به تهران متصل می‌کند، واقع شده است. به علت این که نقشه آن به صورت یک شاهین بود، شاهین شهر نامیده شد (فرمانداری شاهین شهر و میمه، ۱۳۹۵). شکل (۱) موقعیت شهر را به خوبی نمایش می‌دهد.

شکل (۱): موقعیت جغرافیایی منطقه مورد مطالعه
 مأخذ: نگارنده، ۱۴۰۰.

یافته‌ها

بررسی توصیفی متغیرهای پژوهش

در این قسمت با استفاده از میانگین و انحراف معیار هر یک از متغیرها به بررسی میزان پاسخگویی و جوابدهی به هر یک از متغیرها اقدام شده است. براساس جدول فوق مشاهده می‌گردد که متغیر اعتماد اجتماعی دارای بیشترین میانگین و متغیر پرداختی‌ها دارای کمترین میانگین می‌باشد.

جدول (۲): میانگین و انحراف از متغیرهای تحقیق

گویه	تعداد	میانگین	انحراف از معیار
اوقات فراغت	۳۸۳	۳/۲۶	۰/۴۵۲
اعتماد اجتماعی	۳۸۳	۳/۹۶	۰/۳۸۶
پرداختی‌ها	۳۸۳	۳/۰۷	۰/۳۸۵
انتخابات	۳۸۳	۳/۱۶	۰/۶۸۹
امور محله	۳۸۳	۳/۱۲	۰/۸۲۵
امور شهری	۳۸۳	۳/۲۰	۰/۶۵۴
دیدگاه فردی	۳۸۳	۳/۴۱	۰/۳۸۹
احساس بی‌قدرتی	۳۸۳	۳/۳۶	۰/۴۱۱

منبع: نگارنده، ۱۳۹۹.

آمار استنباطی

بررسی فرض نرمال

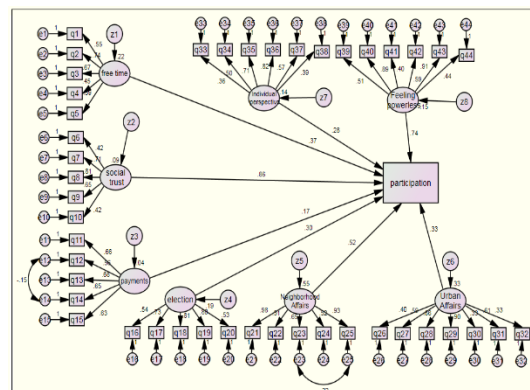
برای بررسی فرض نرمال بودن متغیرهای مطالعه از آزمون کولموگروف-اسمیرنف یک نمونه‌ای استفاده شده است. نتایج نشان دهنده آن است که فرض نرمال بودن برای تمام متغیرها را نمی‌توان رد کرد ($P > 0/05$). نتایج این آزمون در جدول ۳ آورده شده است. بر این اساس متغیر اوقات فراغت با توجه به میزان معناداری بیشتر دارای بیشترین نرمالی و متغیر احساس بی‌قدرتی با توجه به میزان معناداری کمتر، دارای نرمالی کمتر می‌باشد. در واقع هر چه میزان معناداری بیشتر از $0/05$ باشد، وضعیت بهتر و هر چه نزدیک به $0/05$ باشد، وضعیت نرمالی کمتری را دارد.

جدول (۳): نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنف برای بررسی پذیره نرمال بودن

ابعاد	حجم نمونه	آماره آزمون	p-value
اوقات فراغت	۳۸۳	۰/۴۱۲	۰/۴۸۶
اعتماد اجتماعی	۳۸۳	۰/۶۲۳	۰/۳۲۱
پرداختی‌ها	۳۸۳	۰/۵۲۴	۰/۲۵۴
انتخابات	۳۸۳	۰/۴۶۳	۰/۳۴۵
امور محله	۳۸۳	۰/۴۲۱	۰/۲۵۶
امور شهری	۳۸۳	۰/۴۱۱	۰/۳۰۱
دیدگاه فردی	۳۸۳	۰/۳۸۵	۰/۲۸۷
احساس بی‌قدرتی	۳۸۳	۰/۳۲۶	۰/۲۳۶
کل	۳۸۳	۰/۳۸۴	۰/۳۲۷

منبع: (یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹).

بررسی ارتباط بین متغیرها در قالب الگوی معادلات ساختاری نشان داده شده در شکل (۲) مورد آزمون قرار گرفت. قدرت رابطه بین عامل (متغیر پنهان) و متغیر قابل مشاهده (سوالات پرسشنامه) به وسیله بار عاملی نشان داده می‌شود. بار عاملی مقداری بین صفر و یک است. اگر بار عاملی کمتر از $0/3$ باشد رابطه ضعیف در نظر گرفته شده و از آن صرف‌نظر می‌شود. بار عاملی بین $0/3$ تا $0/6$ قابل قبول است و اگر بزرگ‌تر از $0/6$ باشد خیلی مطلوب است.

شکل (۲): پارامترهای استاندارد شده مدل

برای ارزیابی برازش مدل معادلات ساختاری چندین شاخص برازندگی وجود دارد. در این پژوهش، با استناد به پیشنهاد های شوک و همکاران^۱ (۲۰۰۴) و باومگارتر و هومبورگ (۱۹۹۵)، از شاخص های کای اسکویر (X^2) به همراه معنی داری آن (P)، شاخص کای اسکویر بر درجه آزادی (X^2/df)، شاخص برازندگی (GFI)، شاخص نرم نشده برازندگی (NNFI)، شاخص برازندگی فزاینده (IFI)، شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)، ریشه میانگین مجذور خطای تخریب (RMSEA) و شاخص میانگین مجذور باقی مانده ها (RMR) برای ارزیابی برازندگی مدل معادلات ساختاری پژوهش استفاده شد. هم اکنون معیار دقیقی برای این شاخص ها وجود ندارد، اما دستور العمل کلی زیر در ادبیات مطرح شده است: اگر مقدار X^2 معنی دار نباشد، مقدار کای اسکویر بر درجه آزادی کم تر از ۳ باشد، مقدار شاخص های GFI، NNFI، IFI و CFI بالاتر از ۰/۹۰ باشند، مقدار RMSEA کم تر از ۰/۰۸ و مقدار RMR کم تر از ۰/۰۵ باشد، برازش مدل مناسب و قابل قبول است. بر این اساس، با توجه به مقدار گزارش شده شاخص های برازندگی (جدول ۴)، مشاهده می شود که داده ها از لحاظ آماری با ساختار عاملی مدل معادلات ساختاری متغیرهای نهفته پژوهش سازگاری و تطابق دارند بنابراین، مدل معادلات ساختاری پژوهش از برازش مناسب و قابل قبولی برخوردار است.

جدول (۴): نتایج میزان انطباق مدل پژوهش با شاخص های برازندگی

علامت اختصاری	مفهوم	معیار مطلوب	مقدار گزارش شده
X^2/df	ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب	۳ و کم تر	۲/۹۴
RMR	شاخص بهنجار نسبی	کوچک تر از ۰/۰۵	۰/۶۴
GFI	شاخص برازش افزایشی	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۱
AGFI	شاخص برازش نرمال شده	۰/۹ و بالاتر	۰/۳۹
NFI	شاخص نیکویی برازش	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۶
NNFI	شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۴
CFI	شاخص برازش مقایسه ای	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۵
RMSEA	ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب	کوچک تر از ۰/۰۸	۰/۷۴

منبع: (یافته های تحقیق، ۱۳۹۹).

جدول (۵): مسیر ارتباطی؛ همراه با نسبت های بحرانی و سطح معناداری

ضریب تأثیر	سطح معناداری	مقدار بحرانی	مسیر فرضیه
۰/۳۷	۰/۰۰۲	۹/۶۳۳	اوقات فراغت --- مشارکت با رویکرد توسعه پایدار
۰/۸۶	۰/۰۰۰	۱۶/۱۲۰	اعتماد اجتماعی --- مشارکت با رویکرد توسعه پایدار
۰/۱۷	۰/۰۰۷	۲/۱۱۹	پرداختی ها --- مشارکت با رویکرد توسعه پایدار
۰/۳۰	۰/۰۰۰	۶/۴۷۱	انتخابات --- مشارکت با رویکرد توسعه پایدار
۰/۵۲	۰/۰۰۰	۱۱/۵۹۶	امور محله --- مشارکت با رویکرد توسعه پایدار
۰/۳۳	۰/۰۰۰	۸/۲۸۷	امور شهری --- مشارکت با رویکرد توسعه پایدار
۰/۲۸	۰/۰۰۴	۵/۸۷۵	دیدگاه فردی --- مشارکت با رویکرد توسعه پایدار
۰/۷۴	۰/۰۰۰	۱۴/۰۰۳	احساس بی قدرتی --- مشارکت با رویکرد توسعه پایدار

منبع: (یافته های تحقیق، ۱۳۹۹).

بر اساس جدول ۵ مشاهده می‌گردد که شاخص اوقات فراغت بر برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار با ضریب تأثیر ۰/۳۷، اعتماد اجتماعی بر برنامه ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار با ضریب تأثیر ۰/۸۶، پرداختی‌ها بر برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار با ضریب تأثیر ۰/۱۷، انتخابات بر برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار با ضریب تأثیر ۰/۳۰، امور محله بر برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار با ضریب تأثیر ۰/۳۳، دیدگاه فردی بر برنامه ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار با ضریب تأثیر ۰/۲۸ و احساس بی‌قدرتی بر برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار با ضریب تأثیر ۰/۷۴ اثرگذار بوده است. در این میان اعتماد اجتماعی بر برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار با ضریب تأثیر ۰/۸۶ بیشترین تأثیر و پرداختی‌ها بر برنامه ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار با ضریب تأثیر ۰/۱۷ کمترین تأثیر را داشته است. بنابراین با توجه به نتایج می‌توان بیان داشت که اعتماد اجتماعی در رتبه اول قرار گرفته است و این نشان می‌دهد که برای ایجاد شرایط مناسب مشارکت افراد و شهروندان باید به ایجاد اعتماد اجتماعی و کسب شرایط متناسب برای رضایت آنها جهت شرکت در مباحث و اقدامات و فعالیت‌های شهری کمک گرفت و سپس این امر در امورات شهری در قسمت‌های مختلف از خصوصی تا دولتی نیز استفاده کرد و همچنین به نظرات و دیدگاه‌های افراد مختلف نیز بها داده شود و در نهایت با توجه به رتبه آخر پرداختی‌ها باید توجه داشت که ایجاد شرایط و حقوق متناسب برای کارکنان و ارائه خدمات متناسب به شهروندان از پیش زمینه‌های اساسی مشارکت آنها می‌باشد که نبود آنها زمینه ساز مشارکت کمتر آنها خواهد شد.

با توجه به نتایج بدست آمده می‌توان بیان داشت که جهت رسیدن به یک مشارکت متناسب شهروندی در امورات مختلف شهری لازم است که شرایط لازم برای اعتماد و رضایت شهروندان بر اساس ارائه خدمات و بهره‌گیری از نظرات آنها فراهم شود که همین امر به عنوان یک پیش شرط لازم برای توسعه پایدار شهری می‌باشد. هم‌چنین مشارکت آنها در امورات مختلف شهری از سیستم‌های مختلف در زیرساخت‌ها تا موارد مرتبط با زیباسازی و دیگر موارد بسیار تأثیرگذار می‌باشد. در شرایط کنونی در شهر شاهین شهر، الگوی متناسب مشارکت مردمی به خوبی تدوین نشده است و برنامه ریزی متناسبی در این زمینه وجود ندارد. در بررسی شاخص‌های به خوبی نمایانگر است که مسئولین شهری در بحث امور شهری و دیدگاه‌های فردی در جایگاه متناسبی هستند، اما در مباحث انتخابات، امورات محله و پرداختی‌ها دچار نقصان هستند. بر این اساس الگویی که برای برنامه ریزی مشارکتی در شهر شاهین شهر باید مدنظر باشد، در راستای افزایش مشارکت مردمی در انتخابات مختلف، تلاش برای برقراری یک تعامل متناسب بین شهروندان و مسئولین شهری جهت پیگیری امورات محلات مختلف شهر و نیز توجه به پرداختی‌ها به قسمت‌های مختلف زیرنظر شهرداری و نهادهای وابسته که این امر زمینه ساز مشارکت بیشتر کارکنان و مردم شده و توسعه پایدار شهری به خوبی محقق خواهد شد.

نتیجه‌گیری

جهت رسیدن به یک مشارکت متناسب شهروندی در امورات مختلف شهر شاهین شهر لازم است که شرایط لازم برای اعتماد و رضایت شهروندان بر اساس ارائه خدمات و بهره‌گیری از نظرات آنها فراهم شود که همین امر به عنوان یک پیش شرط لازم برای توسعه پایدار شهر در شهر شاهین شهر می‌باشد. هم‌چنین مشارکت آنها در امورات مختلف شهری از سیستم‌های مختلف در زیرساخت‌ها تا موارد مرتبط با زیباسازی و دیگر موارد بسیار تأثیرگذار می‌باشد. هم‌چنین جهت ایجاد شرایط لازم برای مشارکت شهروندان در شهر شاهین شهر باید به نهادهای غیردولتی و ایجاد نهادهای زیربسط توجه داشت و آنها را توسعه داد و مسئولان محلی جهت انجام بهتر امور باید تلاش کنند و از افراد متخصص بهره‌گیرند و آموزش‌های مشاوره‌ای و ترویجی جهت

تیین متناسب مشارکت بسیار تأثیرگذار می‌باشد. اعتماد اجتماعی بیشترین تأثیر را بر مشارکت شهروندان در شهر شاهین شهر داشته است و این نشان از اهمیت و جایگاه بسیار اساسی اعتماد و رضایت شهروندان به مسئولین و مدیریت شهری جهت انجام امورات مختلف شهری و سپس تمایل مردم برای مشارکت در امورات مختلف شهری در شاهین شهر می‌باشد که نتایج نیز به خوبی این امر را نشان می‌دهد.

نتایج حاصل از این فرضیه با نتایج تحقیق عباس زاده (۱۳۸۷) که در پایان نامه دکتری با عنوان بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت شهروندان در امور شهری، مورد مطالعه: شهر اصفهان اقدام کرده است و نتایج پژوهش فوق بیانگر آن است که بیشتر شهروندان اصفهانی مشارکت بالایی در امور شهری داشته‌اند، همسو بوده است. همچنین با نتایج تحقیق رضایی و همکاران (۱۳۹۵) که در مقاله میزان مشارکت شهروندان در مدیریت مطلوب شهری، نمونه موردی: شهر دو گنبدان پرداخته‌اند، همسو بوده و به این نتیجه رسیده‌اند که هرچه میزان رضایتمندی افراد از خدمات رسانی مدیران شهری بیشتر باشد، به همان میزان تمایل به مشارکت در مدیریت شهری افزایش می‌یابد و از سوی دیگر میزان احساس مالکیت و وضعیت اقتصادی و اجتماعی شهروندان بر مشارکت نیز نقش تعیین کننده دارد.

بر اساس نتایج بدست آمده می‌توان پیشنهادات زیر را ارائه نمود:

- افزایش ناوگان حمل و نقل شهری، برای نظم دهی به زمان رفت و آمدها و ارائه پرداختی مناسب به سایر کارکنان و ارائه خدمات مناسب به شهروندان؛
- جلب اعتماد شهروندان از طریق به فعلیت رساندن نظرات شهروندان و احترام گذاشتن به دیدگاه‌های تک تک افراد؛
- برگزاری جلسات مستمر مدیران با مردم در زمان‌های مشخص و بهره‌گیری از دیدگاه‌های سایر شهروندان؛
- ایجاد و راه اندازی خطوط تلفن مستقیم برای ارتباط مستقیم شهروندان با مدیران به منظور ارائه مشکلات و خواسته‌های خود؛
- نظرخواهی از شهروندان در مورد اجرای طرح‌های شهری و احترام به آنها برای کسب اعتماد شهروندان؛
- برگزاری جشن‌ها و مراسم محلی برای بالا بردن تعلق و اعتماد اجتماعی شهروندان؛
- آشنا نمودن شهروندان با مفهوم حقوق، وظایف و مسئولیت‌های آنها در جامعه، ایجاد شوراهای محلی در محلات و تشویق مردم برای عضویت در این شوراها و افزایش میزان آگاهی آنان و اطلاع رسانی در زمینه شیوه‌های مشارکت در امور شهری از طریق تبلیغات در رسانه‌های گروهی و... باید در اولویت برنامه‌های مدیران شهری برای جلب مشارکت مؤثر و بهینه شهروندان قرار گیرد.

منابع

- اصغرپور ماسوله، احمدرضا (۱۳۸۶): «راهکارهای افزایش مشارکت اجتماعی شهروندان»، طرح پژوهشی مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد.
- امیری، فوزان، الهام افتخاری، زهره آزاد فلاح و ایمان درودی (۱۳۹۵): «فرهنگسازی متقابل مدیران سازمان‌های شهری و نقش مشارکت‌های مردمی در توسعه اجتماعی محله‌های بندرعباس»، اولین کنفرانس ملی معماری اسلامی، میراث شهری و توسعه پایدار، تهران، مؤسسه بین المللی ایرانیان، اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان تهران.
- بشیرزادگان، فرشاد (۱۳۸۹): «مشارکت شهروندی راهبردی اساسی در مدیریت کلان شهری»، اولین همایش شهروندی و مدیریت محله‌ای حقوق و تکالیف.
- حاجی محمد کاظمی، حمیرا (۱۳۹۴): «نقش سرمایه اجتماعی در افزایش مشارکت مردم در برقراری امنیت اجتماعی پایدار با تأکید بر پلیس جامعه محور»، چهارمین کنفرانس بین المللی روانشناسی و علوم اجتماعی، تهران، همایشگران مهر اشراق.

رجب زاده نیارق، میلاد و محمد تقی معصومی (۱۳۹۹): «بررسی موانع مشارکت اجتماعی شهروندان در محیط زیست شهری و ارائه راهکارهای مناسب جهت ارتقاء پایداری محیط زیست، مطالعه موردی: محله حافظ اردبیل»، سومین کنفرانس بین المللی عمران، معماری و مدیریت توسعه شهری در ایران، تهران.

رفیعیان، سجاد (۱۳۸۹): «بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت شهروندان در امور شهری و ارائه الگوی مناسب؛ مطالعه موردی: فسا»، دانشگاه سیستان و بلوچستان.

زیاری، کرامت اله، مجدالدین، زندوی، محمد، آقاجانی و محمد مقدم (۱۳۸۸): «بررسی مشارکت شهروندی و نقش آن در مدیریت شهری شهرهای کوچک، نمونه موردی: شهرهای گله دار، ورزنه و هیدج»، مجله جغرافیا و توسعه ناحیه‌ای، شماره ۱۳.

شبان، امیر حسین و بهزاد سعیدی (۱۳۹۹): «بررسی نقش مشارکت مردمی در مدیریت شهری برای رسیدن به توسعه پایدار در شهر اصفهان»، هفتمین همایش ملی مطالعات و تحقیقات نوین در حوزه علوم جغرافیا، معماری و شهرسازی ایران، تهران، سالن همایش ستاد توان افزایی سازمان‌های مردم نهاد، مرکز مطالعات و تحقیقات علوم و فنون بنیادین در جامعه، مؤسسه آموزش عالی آل طه.

شربت، اکبر (۱۳۹۷): «میزان مشارکت شهروندان در امور شهری، مطالعه موردی: شهر گنبد»، فصلنامه آمایش محیط، ۱۱(۴۱): ۱۶۱-۱۸۴. عسگری، سحر (۱۳۹۸): «سنجش تأثیر عوامل مشارکت پذیری شهروندان در مدیریت پسماند شهری»، فصلنامه جغرافیا و روابط انسانی، دوره ۲، شماره ۳.

عظیمی آملی جلال و سوسن سوداگر (۱۳۹۴): «بررسی نقش مشارکت شهروندان در توسعه پایدار شهر، نمونه موردی: شهر نور»، مطالعات مدیریت شهری، بهار، دوره ۷، شماره ۲۱، صص ۳۵-۴۵.

کاظمیان، غلامرضا (۱۳۸۹): «بررسی تأثیر الگوی شورایی محلات در مشارکت شهروندان با مدیریت شهری»، فصلنامه مدیریت شهری، سال دوم، شماره سوم.

مافی، عزت اله و حمید نامور (۱۳۹۵): «بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت اجتماعی شهروندان در توسعه و مدیریت شهری»، دومین کنفرانس ملی علوم مدیریت نوین و برنامه ریزی پایدار ایران، تهران.

محمدی زاده کرمانی نژاد، مجتبی (۱۳۹۴): «مشارکت مردم و نهادهای جامعه مدنی در مسیر توسعه و امنیت جامعه بر پایه اصول پیشگیری از جرم»، سومین کنفرانس ملی جامعه‌شناسی و علوم اجتماعی، تهران، مؤسسه اطلاع رسانی نارکیش.

معصومی، سلمان (۱۳۹۰): «توسعه محله‌ای در راستای پایداری کلانشهر تهران»، اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران. مؤمن‌زاده، یداله و مهدی هاشمی (۱۳۹۸): «نگرش شهروندان به سرمایه اجتماعی شهرداری‌ها با تأکید بر شهرداری شاهین شهر»، ششمین

کنفرانس ملی پژوهش‌های کاربردی در مهندسی عمران، معماری و مدیریت شهری، تهران، دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی. نجاتی حسینی، سید محمود (۱۳۸۰): «جامعه مدرن، شهروند و مشارکت»، فصلنامه مدیریت شهری، شماره ۵، انتشارات سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها.

نصیری هنده خاله، دکتر اسماعیل (۱۳۹۴): «تحلیل عوامل مؤثر بر مشارکت شهروندان در فرایند استراتژی توسعه شهری، بررسی تطبیقی مناطق سه گانه شهر قزوین»، فصلنامه جغرافیا و آمایش شهری - منطقه‌ای، ۵(۱۶)، ۱۶۱-۱۸۰.

Baum, H. S. (2020) citizen participation international encyclopedia of the social & behavioral sciences, PP1840-1846.

Dossa et al (2011): social participation voting turnout a multiple analysis. American sociological review. Vol 37. June. 317-333

Granovetter, M. (2012). Economic institutions as social constructions: a framework for analysis. Acta sociologica, 35 (1), 3-11.

Hall, I, James midgloy. (2018). Civic culture community and citizen participation in contrasting neighbourhoods, urban studies, vol.38. pp2225-2250.

Hirst, P. (2014). Associative democracy. Cambridge: Polity Press.

Healey, P. (2017). The New Institutionalism and the Transformative Goals of Planning. In N. Verma, Institutions and Planning. Oxford: Elsevier.

Juarez, J. A., & Brown, K. D. (2018). Extracting or empowering? A critique of participatory methods for marginalized populations. *Landscape Journal*, 27 (2), 190-204.

Lee, R., (2015), Trust within organization, personal review, Vol. 32, No. 5, 21.

Prosper Y (2010) The Cyber Dimension of Citizen Participation on Ghanaweb: An Analysis of Ghana's 2008 Presidential campaign, This open access ETD is published by Ohio University and OhioLINK.

نحوه ارجاع به مقاله:

فدائی، مهدی؛ المدرسی، سیدعلی؛ گندمکار، امیر؛ ذاکریان، ملیحه؛ (۱۴۰۱) تبیین برنامه ریزی مشارکتی با رویکرد توسعه پایدار، مطالعه موردی: شهر شاهین شهر، جغرافیا و مطالعات محیطی ۱۱ (۴۲)، ۵۸-۷۱، Dor: 20.1001.1.20087845.1401.11.42.4.3

Copyrights:

Copyright for this article is retained by the author (s), with publication rights granted to Journal of Geography and Environmental Studies. This is an open – access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

